

DEVLETLER HUSUSİ HUKUKUNDA AKİTLERDE İRADE MUHTARİYETİ - ZAMANAŞIMI

Y. 11.HD.
E. 1979/1512
K. 1979/1795
T. 5.4.1979

Taraflar arasındaki davadan dolayı (İstanbul İkinci Asliye Ticaret Mahkemesi)nce verilen 29.12.1978 tarih ve 386/677 sayılı hükmün temyizden tetkiki davacı avukatı tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla dosyadaki kâğıtlar okundu gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı vekili, davalı şirketin 15.2.1972 günlü yazılı başvurusu ile, müvekkili firmaya deri bayan mantosu satmayı teklif ettiğini, örneklerinin beğenilmesi üzerine 7.3.1972 günlü sipariş formu ile 1200 adet manto ısmarlandığını, davalının da 20.3.1972 ve 28.3.1972 günlü, yazıları ile siparişi ve satın alma şartlarını teyit ettiğinden, mal bedeli 102.000 DM.'in akreditif yolu ile davalıya gönderildiğini, malların 18.2.1972 gününde teslim alındığını, ancak gönderilen örneklerin model ve renk yönünden uygun olmadığına anlaşıldığını durumun 1.8.1972 günü teleksle davalıya bildirildiğini, varılan uzlaşma sonucu ayıplı malların müvekkili tarafından, davalı adına satılmasının kararlaştırıldığını ve 20.400 DM.'a satıldığını bakiye 81.600 DM.'nin iade olunmadığını, taraflarca uyuşmazlıklarda Alman Yasalarının uygulanmasının kabullenildiğini belirterek Türk Lirası karşılığı 428.400 liranın tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili savunmasında, davacı firmanın ikâmetgâhının yurtdışında olduğundan teminat göstermesi gerektiğini iptidai itiraz olarak lieri sürmüş bu itirazının reddinden sonra, uyuşmazlığın çözümünde Alman Hu-

kukunun uygulanma olanağı bulunmadığını, sipariş formunda da müvekkilinin imzasının olmadığını, malların ayıplı numuneye uygun teslim edildiğini, süresinde muayene ettirilmediğini ve ihbar yapılmadığını, müvekkili şirketin, kendi adına satma isteğinde bulunmadığını, isteğin zamanaşımına uğradığını ileri sürerek davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, iddia, savunma ve belgele-re göre, taraflar arasındaki uyuşmazlık kamu düzenini ilgilendirmemekle beraber (zamanaşımı def'inde bulunmak) davalı tarafın ihtiyarında bir husustur.. Mahkemenin bulunduğu yer kanununun (lex fori) tayin ettiği azamî zamanaşımı süresi amir bir hükümdür. Ve bu nedenle (lex forinin) gösterdiği zamanaşımı süresinden daha fazla bir süre tesbit eden yabancı kanunun uygulanması istenemez (M. R. Sevig - V. R. Sevig. age. Sh. 572, 573)) (Osman Berki age. Sh. 200) (Lex fori) TTK. nun 25/4. maddesi gereğince davanın 6 aylık zamanaşımına tabi bulunduğu kabul edilerek zamanaşımı nedeniyle davanın reddine karar verilmiştir.

Hükmü, davacı vekili temyiz etmiştir.

Devletler Hususi Hukukundaki (irade muhtariyeti ilkesi) Türk Hukukunca da kural olarak benimsenmiştir. Bu ilkeye göre taraflar, aralarındaki ilişkiye bir yabancı hukukun uygulamasını kararlaştırabilirler.

Mahkemece, ilk etapta ,taraflar arasında bu konuda açık bir anlaşma olması lâzım geldiğini, oysa olayda, davalının yolladığı teyid mektubunda Alman mevzuatının uygulanmasının kabul edildiğine dair hiçbir kayıt bulunmadığını kabul etmiştir. Bir kere bu kabulün zımmı olabileceğini belirten müellifler vardır (M. Raşit Seviğ - Vedat R. Seviğ. Devletler Hususi Hukuku, 1962, Sh.

560). Diğer yandan (00998, 251) sayılı davacının 7.3.1972 günlü sipariş mektubunun da ön sahifede sözü edilen şartların mevcut olmadığı hakkında hiçbir ihtirazı kayıt ileri sürmediği gibi bir imâda dahi bulunmamıştır. Dava sırasında da davalı vekilleri müvekkilinin aldığı sipariş yazısının arkasında ileri sürüldüğü veçhile şartların mevcut olmadığını açıkca beyan etmişler, ancak sipariş mektubu ile satış şartnamesinde imzaları olmadığını savunmuşlardır. Gaipiler arasında sözleşme yapılması mümkün olduğuna göre davacının sipariş mektubunda davalının imzasının bulunmaması doğaldır. Fakat, ancak mahkemenin 4.11.1978 günlü oturumda, hatırlatılacak nitelikte soru sorması üzerine, davalı vekili 14.4.1978 günlü oturumda, sipariş mektubunu bulamadıklarını ve müvekkilinin ifadesine göre sipariş mektubunun arkasında maktu bir kısım bulunmadığını, beyan etmiştir. Davalının bu konuda bir inkârı olmadığı halde, mahkemenin onu inkara sevedecek, bu konuyu hatırlatacak biçimde davalı tarafa soru yöneltmesi HUMK. nun 75/1. maddesi hükmüne aykırıdır ve yasanın, bu hükmüne aykırı olarak alınan bu beyana davalı ve mahkemenin dayanmaları olanaksızdır. Nitekim mahkeme de bu beyana açıkca istinat etmemiştir.

Açıklanan bu durum karşısında, taraflar arasında BK. nun 5 ve 10. maddelerine uygun olarak, sipariş mektubunun arkasındaki şartlar da dahil olduğu, halde yazışma suretile, bir sözleşme yapıldığının ve bu sözleşme gereğince aralarındaki ilişkiye Alman Hukukunun uygulanması gerektiğinin kabulü gerekmektedir.

Ancak Alman (yabancı) Hukuku ne ölçüde uygulanacaktır? Davanın görüldüğü mahkemenin bulunduğu memleketin kamu düzenine ve amir hükümlerine aykırı yabancı hukukun uygulanamayacağı genellikle kabul edilmektedir. Diğer bir deyimle Devletler Hususi Hukukundaki irade muhtariyeti ancak yorumlayıcı hükümlere uygulanabilir. Emredici hükümlere ise mahkemenin bulunduğu yer kanunu uygulanır (M. R. Seviğ - V. R. Seviğ, age. Sh. 562, Prof. Erdoğan Göğ, Devletler Hususi Hukuku, 1975, Sh. 284,

288). Kural olarak zamanaşımının kendisine, "lex causae" yani taraflar arasındaki ilişkiyi idare eden hukuk (yabancı) uygulanır. Zamanaşımının kendisi kamu düzenini ilgilendiren nitelikte değildir (M. R. Seviğ - V. R. Seviğ, age. Sh. 572, 593; Prof. Osman Berki, Türk Hukukunda Kanunlar İhtilâfı, 1971, Sh. 25, 198, Prof. Göğ, age, Sh. 313). Ancak zamanaşımının kendisi kamu düzenini ilgilendirmemekle beraber (zamanaşımı definde bulunmak) davalı tarafın ihtiyarında olan bir husustur). Mahkemenin bulunduğu yer kanunun (lex fori) tayin ettiği azami zamanaşımı süresi amir bir hükümdür. Ve bu nedenle (lex forinin gösterdiği zamanaşımı süresinden daha fazla bir süre tesbit eden yabancı kanunun uygulanması istenemez) (M. R. Sevig - V. R. Sevig, age, Sh. 572, 573). Osman Berki age. Sh. 200). (Lex fori) durumunda bulunan BK. nun 127. maddesinde yer alan zaman aşımı süreleri sözleşme ile uzatılamaz. TTK. nun 25/4. maddesi hükmü ticari satışlarda zamanaşımı süresinin azaltılabileceğini kabul etmiştir. Bu durumda varılacak sonuç, Türk Hukukunda tesbit edilmiş olan zamanaşımı sürelerinin yabancı bir kanuna yollama yapılmak suretile uzatılamayacağı, ancak ticari satışlarda kısaltılabileceğidir. Binnetice, yukarıdaki örnekte Alman Hukukunda daha kısa bir zamanaşımı var olsa idi bunun uygulanması olanak dahilinde olacak idi. Ancak mahkeme olayda uzatılması mümkün olmayan Türk Hukuku zamanaşımının geçtiğini kabul etmiştir. Gerçekten BK. nun 207. maddesi gereğince satılan malın ayıbından doğan davalar, ayıp daha sonra meydana çıksa bile malın alıcıya tesliminden itibaren bir yıl geçmekle sakıt olur. TTK. nun 25/4. maddesi ile tacirler arasında bu süreyi altı aya indirmiştir. O halde olayda uygulanması gereken azami zamanaşımı süresi tesliminden itibaren 6 aydır.

Dava dilekçesinde malların 17.7.1972 tarihinde teslim alındığı iddia edildiğine ve işbu dava da iki sene sonra 18.7.1974 tarihinde açıldığına göre, olayda zamanaşımı gerçekleşmiştir. İcra takibinin kesebileceği düşünülse dahi icra takibi de bu süre geçtikten çok sonra ve 23.3.1974 tarihinde ya-

pılmıştır. Bu nedenlerle mahkemenin davanın zamanaşımından reddine ilişkin hükmünün onanması gerekmiştir.

Sonuç : Açıklanan nedenlerden dolayı davacının bütün temyiz itirazlarının reddile hükmün (ONANMASINA), 5.4.1980 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

NOT :

Yargıtay 11.HD.'nin kararında iki konu devletler hususi hukuku açısından incelenmiş bulunmaktadır. Bunlar irade muhtariyeti ve zamanaşımı konularıdır.

I. İRADE MUHTARİYETİ

1. Yargıtay kararında ilke olarak, tarafların aralarındaki sözleşmeye seçtikleri bir devletin hukukunun uygulanmasını kararlaştırma yetkisine sahip oldukları belirtilmiştir. Yargıtay'a göre, **"Devletler hususi hukukundaki irade muhtariyeti ilkesi Türk hukukunca da kural olarak benimsenmiştir. Bu ilkeye göre taraflar aralarındaki ilişkiye bir yabancı hukukun uygulanmasını kararlaştırabilirler"**.

Dava konusu olan olayda sözleşme gaip-ler arasında, yazışma suretiyle yapılmıştır. Davacı sipariş mektubunun arkasına, diğer bazı sözleşme şartları yanı sıra, uyumsuzluk halinde Alman hukukunun uygulanacağını da kaydetmiştir. Davalının teyid mektubunda ise bu konuya ilişkin bir kayıt bulunmamaktadır. Yargıtay, bu durumda taraflar arasında zımnî hukuk seçiminin söz konusu olduğu sonucuna varmış ve bunu geçerli saymıştır. Böylece Yargıtay kararında, tarafların sarih veya zımnî, herhangi bir hukuk seçimi yapabilecekleri ilke olarak benimsenmiştir.

Ancak Yargıtay, yerinde bir ifadeyle **"Türk hukukunca da kural olarak benimsenmiştir"** dediği irade muhtariyeti ilkesini uygulanamaz hale getirici bir şekilde sınırlamıştır. Yargıtay'a göre, **"Davanın görüldüğü mahkemenin bulunduğu memleketin kamu düzenine ve amir hükümlerine aykırı yabancı hukukun uygulanamayacağı genellikle kabul edilmektedir. Diğer bir deyimle, devletler hususi hukukundaki irade muhtariyeti ancak yorumlayıcı hükümlere uygulanabilir"**. Yargı-

tay vardığı bu sonucu Türk doktrinindeki bazı yazarların eserlerine atıfta bulunarak desteklemeye çalışmıştır.

2. Yargıtay'ın devletler hususi hukukundaki irade muhtariyeti ilkesine getirdiği sınırlama ve dayanakları eleştiriye açıktır.

a. Kanunlar ihtilafı sisteminde kamu düzeni, öncelikle yetkili görülen ve uygulanması gereken yabancı hukukun tatbikini engelleyen istisnai bir müdahale sebebidir. Nitekim 1330 tarihli **"Türkiyede Bulunan Yabancıların Hukuk ve Vazifeleri Hakkında Muvakkat Kanun"**un 4. maddesi düzenlediği konular bakımından kamu düzenine, kanunlar ihtilafı kuralına göre yetkili olan yabancı hukukun belli bir olaya uygulanmasını engelleyen istisnai bir görev yüklemiştir. Bu nedenle, iç hukuk (lex fori) açısından kamu düzenini ilgilendiren konularda, kanunlar ihtilafı kuralının yabancı bir hukuku yetkilendiremeyeceği ileri sürülemez. Devletler hususi hukukunda kamu düzeni müdahalesini gerektiren **konunun** iç hukuk bakımından kamu düzeninden sayılması değil, yabancı hukukun **belli bir olaya** uygulanmasıyla **ülkenin** kamu düzeninin bozulmasıdır. İrade muhtariyeti ilkesini de bu hukuki yapı içinde ele almak gerekir. İrade muhtariyetinin özü, tarafların iradesinin bir kanunlar ihtilafı kuralı niteliği kazanmasıdır. Bu nedenle taraflar aralarındaki sözleşmeye, iç hukuk açısından kamu düzenini ilgilendiren konularda da yabancı bir hukukun uygulanmasını kararlaştırabilirler. Seçilen yabancı hukuk olaya somut olarak uygulanırken kamu düzenini bozuyorsa, ancak o zaman bu hukukun uygulanması kamu düzeni müdahalesi ile engellenebilir.

Yargıtay kararında ise, irade muhtariyetinin iç hukukta kamu düzeninden sayılan konularda uygulanamayacağı anlayışı vardır. Bu anlayış sonucu irade muhtariyeti kanunlar ihtilafı kuralı olmaktan çıkmakta, buna karşılık kamu düzeni adeta bir kanunlar ihtilafı kuralı olmaktadır. Böyle bir anlayış kanunlar ihtilafı sistemine olduğu kadar, Muvakkat Kanununun 4. maddesindeki anlayışa da aykırıdır.

b. Yargıtay ayrıca **"Devletler hususi hukukundaki irade muhtariyeti ancak yorum-**

layıcı hükümlere uygulanabilir" diyerek, iç hukuktaki emredici hükümlerin de tarafların seçtikleri yabancı hukukun uygulanmasını engellediğini belirtmektedir. Oysa, ne devletler hususi hukukunda ne de Türk kanunlar ihtilafı sisteminde iç hukuktaki emredici hükümlerin yabancı hukukun uygulanmasını engellemesi söz konusu değildir. İç hukuktaki emredici hükümler ancak yabancı hukukun kamu düzeni müdahalesi ile karşılaşması sonucu uygulama alanı bulabilir. İç hukuktaki bir normun emredici niteliğe sahip olması onun mutlaka yabancı hukukun yerine uygulanmasını gerektirmediği gibi, her durumda devletler hususi hukukuna ait kamu düzenini harekete geçirmesini de sağlamaz. Aksi halde emredici hükümleri de bir kanunlar ihtilafı kuralı olarak ele almak gerekirdi.

c. Yargıtay'ın "**Devletler hususi hukukundaki irade muhtariyeti ancak yorumlayıcı hükümlere uygulanabilir**" ifadesi ile, irade muhtariyetini bir kanunlar ihtilafı kuralı olmaktan çıkardığı ve Borçlar Kanunu 19 ve 20. maddeleri çerçevesinde bir sözleşme şartı düzeyinde ele aldığı anlaşılmaktadır. Bir başka deyişle, Yargıtay'ın anlayışına göre, taraflar arasındaki sözleşme mutlak olarak Türk hukukundaki emredici hükümlere tabi olacak, taraflar ancak Türk hukukundaki yorumlayıcı hükümler yerine yabancı bir hukukun uygulanmasını kararlaştırabileceklerdir.

Yargıtay bu görüşünü Türk doktrinindeki bazı yazarlara yaptığı atıflara da dayandırmaktadır. Ne var ki, kararda atıfta bulunan yazarların görüşleri yanlış anlaşıldığı gibi, günümüzde aksi görüşleri savunan yazarların eserlerine de atıfta bulunulmamıştır.

Yargıtay kararında devletler hususi hukukunda irade muhtariyetinin ancak yorumlayıcı hükümlere uygulanabileceği belirtilirken M. R. Seviğ - V. R. Seviğ (Devletler Hususi Hukuku, İstanbul 1962, 3. bası, 562) ve Erdoğan Göğ'er'in (Devletler Hususi Hukuku, Ankara 1975, 284, 288) eserlerine atıfta bulunulmuştur. Gerçi M. R. Seviğ - V. R. Seviğ'in anılan eserinin 562. sayfasında, taraflara tam bir irade istiklali tanınamayacağı, onlara yeryüzündeki bütün emredici hükümleri bertaraf etme yetkisi verilemeyeceği

belirtilmiştir. Ancak bu açıklama, irade muhtariyetine teorik bir yaklaşım olarak yer almaktadır. Yazarların Türk hukuku açısından vardıkları sonuç ise 585. sayfada bulunmaktadır: "**Yabancı bir memlekette ifa edilecek akit için (ehliyet ve şekil dışında) diğer hükümler yine ifa yerinin kanunlar ihtilafı sisteminin müsaadesi nisbetinde tarafların seçtikleri kanuna tabi olmalıdır**". Yazarlara göre, akit hangi devlet ülkesinde ifa edilecekse, o devletin kanunlar ihtilafı sistemi, tarafların, o devletin emredici hükümleri yerine yabancı bir hukukun uygulanmasını kararlaştırıp kararlaştıramayacaklarını gösterecektir.

Erdoğan Göğ'er'in anılan eserinde ise Yargıtay'ın görüşünü doğrulayan bir ifade bulmak mümkün değildir. Yazar yalnız **iç hukukta** irade muhtariyetinin kanunların emredici hükümleri saklı kalmak kaydıyla tarafların sözleşmelerini istedikleri gibi düzenleyebilmeleri anlamına geldiğini belirtmektedir (age, 287, 288). Devletler hususi hukukunda ise, irade muhtariyetinin taraflarca seçilen kanunun kamu düzeni istisnası dışında bir kül olarak uygulanmasını gerektirdiğini ve emredici hükümler — yedek hükümler ayırımı fikrinin terkedildiğini, yazar açık olarak söylemektedir (age, 292). Eserin daha sonraki baskılarında da aynı görüş yer almaktadır.

Günümüzde Türk doktrini çoğunlukla irade muhtariyetini başlı başına bir kanunlar ihtilafı kuralı olarak ele almakta ve tarafların sarıh veya zımni olarak seçtikleri hukukun emredici hükümler — yorumlayıcı hükümler ayırımı yapılmaksızın bir bütün olarak uygulanacağını belirtmektedir (Erdoğan Göğ'er, age, 4. bası, 308; Ergin Nomer, Devletler Hususi Hukuku, İstanbul 1978, 266; Gülören Tekinalp, Acenta Sözleşmesine Uygulanan Kanunlar İhtilafı Kuralı, İstanbul 1972, 113 vd; Gülören Tekinalp, Milletlerarası Özel Hukuk, Bağlama Kuralları, İstanbul 1981, 249; Erdoğan Moroğlu, Oy Sözleşmeleri, İstanbul 1978, 151).

3. Kaldı ki, Türk hukukunda, tarafların aralarındaki sözleşmeye uygulanacak hukuku seçmelerini engelleyen bir hüküm olmadığı da belirtilmektedir. (Nomer, age, 267; Tekinalp G., age, 114, Moroğlu, age, 151).

Bu açıdan tarafların seçtikleri yabancı hukuk, ancak o hukukun belli bir olaya tatbikinde Türk kamu düzeni bozuluyorsa, kamu düzeni müdahalesi sonucu uygulanmayabilir. Yargıtayın da ilke olarak irade muhtariyetini benimsemesi ve tarafların sarıh veya zımnî bir şekilde akit statüsünü seçebileceklerini kabul etmesi günümüzdeki anlayışla uyum halindedir. Ne var ki, Yargıtay ilke olarak benimsediği irade muhtariyetini yalnız yorumlayıcı hükümler bakımından uygulamakla, benimsediği bu ilkeyi ortadan kaldırmış olmaktadır.

II. ZAMANAŞIMI

1. Yargıtay zamanaşımına uygulanacak hukuku da irade muhtariyetine ilişkin anlayışı doğrultusunda tesbit etmiştir. Kararda, **"kural olarak zamanaşımının kendisine lex causae yani taraflar arasındaki ilişkiyi idare eden hukuk (yabancı) uygulanır"** denilmektedir. Yargıtayın daha önceki bazı kararlarında olduğu gibi bir kere daha zamanaşımını kural olarak akit statüsüne tabi tutması Türk doktrininin de oybirliği ile benimsediği görüşü yansıtmaktadır. Ancak Yargıtay benimsediği kurala önemli bir sınır getirmiştir. Kararda **"davanın görüldüğü mahkemenin bulunduğu memleketin kamu düzenine ve amir hükümlerine aykırı yabancı hukukun uygulanamayacağı"** belirtildikten sonra, zamanaşımı bu açıdan değerlendirilmektedir. Kararda şu sonuca varılmış bulunmaktadır: Zamanaşımının kendisi kamu düzenini ilgilendirmemekle beraber, lex fori'nin tayin ettiği azami zamanaşımı süresi emredici bir hükümdür; Bu nedenle, lex fori'nin gösterdiği zamanaşımı süresinden daha fazla bir süre tesbit eden yabancı hukukun uygulanması istenemez.

Yargıtay bu anlayıştan hareketle dava konusu olayda zamanaşımına tarafların seçtikleri Alman hukuku yerine, Türk Borçlar Kanununun emredici nitelikte olan 207. maddesi ışığında Türk Ticaret Kanununun 25. maddesinin 4. fıkrasını uygulamıştır. BK.'nun 207. maddeye göre, satılan malın ayıbından doğan davalar malın davalıya tesliminden itibaren bir yıl geçmekle sakıt olur. TTK.'nun 25/4. maddesi ise tacirler arasındaki satış akdinde bu süreyi 6 aya indirmiştir. Şu halde,

belirtilen süreden daha uzun bir süreyi öngören yabancı hukuk uygulama alanı bulamayacaktır.

2. Yargıtayın zamanaşımına uygulanacak hukuk bakımından getirdiği bu düzenleme de eleştiriye açıktır.

a. BK.'nun 207. maddesinin emredici hüküm niteliğinde olması, bu hükmün mutlaka Türk mahkemelerinde görülmekte olan davada uygulanmasını gerektirmez. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, iç hukuktaki emredici hükümler ancak yabancı hukukun kamu düzeni müdahalesi ile karşılaşması sonucu uygulama alanı bulabilir. Bu durumda da yabancı hukuk iç hukuktaki emredici hükümlere aykırı olduğu için değil, Türk kamu düzenini tahammül edilmez bir biçimde bozduğu için uygulanmayacaktır. Şu halde, dava konusu olan olayda BK.'nun 207 ve TTK.'nun 25/4. maddelerinin uygulanabilmesi için, tarafların seçtikleri Alman hukukunun zamanaşımına ilişkin hükümlerinin Türk kamu düzenine aykırı olması gerekirdi. Yabancı hukukun, iç hukuktaki zamanaşımı süresinden daha uzun veya daha kısa bir süre öngörmesi ise kamu düzenini bozan bir durum değildir. Bu sebeple, tarafların seçtikleri hukuk, iç hukuktaki zamanaşımı süresinden daha uzun bir süre öngörmüş bile olsa uygulama alanı bulacaktır.

b. Yargıtay kararında, **"zamanaşımının kendisi kamu düzenini ilgilendiren bir konu değildir"** diyerek, kanunlar ihtilafı metodu bakımından yanlış bir tutum içine girmektedir. Çünkü, Yargıtaya göre, eğer zamanaşımı kamu düzenini ilgilendiren **konu sayılı** saydı, bu konuda yabancı hukuk değil, Türk hukuku uygulanacaktı. Oysa daha önce belirttiğimiz gibi, devletler hususi hukukunda kamu düzenini müdahalesi, **konu** kamu düzeninden olduğu için değil, yabancı hukukun **belli bir olaya** uygulanmasıyla ülkenin kamu düzeni bozulduğu için söz konusu olmaktadır. Türk hukukunda kamu düzeninden sayılan bir konuya Türk hukukunun uygulanmasıyla kamu düzeni bir kanunlar ihtilafı kaidesi düzeyine aktarılmış olur. Böyle bir anlayış kanunlar ihtilafı metoduna aykırıdır.

c. Yargıtay, zamanaşımı konusunda, iç hukuktaki emredici hükümlere aykırı olan

yabancı hukukun uygulanamayacağını söylerken, Türk doktrinindeki bazı yazarların eserlerine de atıfta bulunmaktadır (M. R. Seviğ - V. R. Seviğ, age, 572, 573; Osman Fazıl Berki, Türk Hukukunda Kanun İhtilafları, Ankara 1971, 200). Oysa atıf yapılan her iki eserde de, Türk hukukunun öngördüğü zamanaşımı süresinden daha uzun bir süre öngören yabancı hukukun kamu düzeni müdahalesi sonucu uygulanamayacağı belirtilmektedir (M.R. Seviğ - V.R. Seviğ, age, 586; O. F. Berki, age, 200). Anılan yazarlara göre BK, 207 maddesindeki zamanaşımı süresi, sözkonusu madde emredici hükümlerden olduğu için değil, daha uzun süre öngören yabancı kanun hükmü Türk kamu düzenine aykırı düşeceği için, uygulama alanı bulmaktadır.

3. Yargıtay'ın zamanaşımını, kural olarak, taraflar arasındaki sözleşmeye uygulan-

ması gereken hukuka tabi tutması Türk doktrinince de benimsenen bir görüştür. Ancak Yargıtay bu konudaki yabancı hukuk hükümlerinin iç hukuktaki emredici hükümlere aykırı olamayacağını belirtmekle, Türk doktrininde benimsenmeyen ve kanunlar ihtilafı metodu bakımından savunulamayacak bir sonuca varmıştır. Günümüz Türk doktrininde iç hukuktakinden daha uzun ya da daha kısa zaman aşımı süresi öngören yabancı hukukun kamu düzeni müdahalesi ile de karşılaşmayacağı savunulmaktadır (Nomer, age, 222)¹.

1) Yukarıda yeralan kararın yorumu, Prof. Dr. Seviğ, Prof. Dr. Altuğ, Prof. Dr. Uluocak, Prof. Dr. Nomer, Prof. Dr. Çelikel, Prof. Dr. Tekinalp ve Doç. Dr. Sayman'ın katıldığı bir tartışmalı toplantı sonucu olarak yayınlanmıştır.